

Юрій Балюк
«Незвичайні історії»
Хмаруся та Місто Смутку

-1-

Одного разу, в небі над Містом пропливали сумні хмари. Так, не летіли, не неслись, а просто, пливли повз Місто. А деякі, найбільші за розмірами, сунули, мов равлики, по сірій пелені повітря. І з них усіх падали краплини води. Хмари важко зітхали і коли вони це робили, то капали все більш важкі краплини, які утворювали великі бульбашки в калюжах.

Але не всі хмари так дощили. Була серед сотень, а, може, й навіть, серед тисяч, одна маленька сіренька хмарка Хмаруся. Вона то уповільнювала свій рух, ніби, придивляючись, що робиться там, внизу, в Місті, а потім зривалась з місця і наздоганяла дві купчасті хмарини – своїх батьків.

А тим часом, по вулицях Міста ходили люди, тримаючи над головами парасолі, а дехто, не маючи таких, біг, прикриваючись чим тільки було можливо: і газетою, і пакетом, і сумкою... Люди нарікали на дощ. Їм він був небажаний. Хтось злився через те, що не зміг піти на прогулянку в парк, а хтось тому, що змок з голови до ніг аж до самої ниточки.

— Мамо! Тато! – гукала маленька Хмаруся своїх батьків.

— Чого тобі?! – нервувала мати-хмарина. Здавалось, наче її потурбували, відволікли від роздумів. – Хіба не можеш бути як всі?

— Ну, ма...

— Ти дуже жвава як для хмари. Якась неправильна. Тримайся поряд і будь стриманішою.

Хмарка образилася на маму, але перечити їй не стала.

— Мамо, а чому я не можу так як ви і всі інші хмари дощити?

Мама-хмарина з жалем глянула на своє дитя, потім, ніби питаючи, подивилася на тата. Тато-хмарина, почувши питання своєї дитини, промовчав, важко зітхнув і почав крапати ще більш важчими краплинами.

«Батьки не знають, що сказати, а, може, не хочуть», — подумала Хмаруся. Невже це все через те, що вона неправильна, не така як всі. Певно, за це мама на неї постійно гримає, а тато мовчить. Хмарка вирішила, що вона нікому така не потрібна і втекла. Поки її мама щось думала, а тато важко зітхав з рештою хмар, вона відпливла в сторону.

— Навіть не помітили... - з розпачем сказала Хмаруся. – Більше я не буду хмарою і ніколи не стану нею.

Хмаринка подалася чим подалі від своїх родичів куди очі дивилися. Минув день, минула ніч, а Хмаруся, безсила від мандрівки та сумна від поганих думок, дісталася невідомого лісу. Покружляла над лісовою галявиною та й спустилася відпочити на гілля старого дуба, що стояв поряд.

— Все, кінець! Я не хочу бути хмарою, я не хочу бути схожою на своїх батьків, - сказала собі Хмаруся.

Вона подивилася на себе, начебто овальну, але трохи неправильної форми. Ну зовсім не схожа на інших. Маленька ще й дощити не вміє. Всі її ровесники, певно, давно крапають з неба дощем і повільно сунуть по ньому, наче равлики. А ця? Зовсім неправильна.

— Я нічого не вмію, - заплакала тихо Хмаруся та випустила зі своїх очей дві сльозинки. – У-у-у я негарна, я навіть не купчаста як мої батьки...

Так і сумуючи, хмарка, певно, і провела б увесь день, але ж вона була не така як всі, тому й сумувати не вміла довго. Та ще й на краю галявини вона побачила щось. Там хтось був. Хмаруся знялася з гілки та наблизилася до невідомого. То виявився звичайнісінький їжак.

— Привіт, їжаче! – вигукнула хмарка, смутку як і не було.

Їжак озирнувся, але нічого поряд не помітив.

— Казала мені мати грибів не їсти, бо захворію. Ось і сталося... - сказав їжак.

— Агов, я тут! – знову гукнула Хмаруся.

Їжак підвів голову і, побачивши над собою хмарку, заверещав і скрутився в клубочок.

— Ой! Небо падає!

Хмарка зрозуміла, що не завжди звичайнісінькому їжакові кожен день бачити хмари перед носом, тому вирішила його якимось чином заспокоїти. Довго не довелося думати-гадати як то зробити. Все відбулося якось раптово. Хмаруся подумала про їжака і одразу перетворилася... в їжака.

— Агов, їжаче, не бійся, - спустилась на землю Хмаруся, ставши на лапки.

Їжак обережно виглянув з-під своїх колючок, а потім засміявся. Він побачив, що сіра хмарка вже перетворилася на дивного товстенького їжачка з якимись кумедними голочками, що більше нагадували ковбаски та сосиски. Та так почав сміятися, що хмарка мимоволі теж зайнялася сміхом.

— Ух, а я вже таке подумав... Ги-ги... А ти... Стривай, я знаю, ти хмарка.

— Так, хмарка. Мене звати Хмаруся, але я більш не хочу бути хмаркою.

— Чому ж? Я ніколи не бачив так близько хмар. Та ти ще й така кумедна!

— Бо я... неправильна, - опустила додолу очі Хмаруся.

— А-а, то ти така ж як я! Мені мама теж іноді каже, що я неправильний. Але я про це потім тобі розповім, ти, краще, скажи, що далі будеш робити? – поцікавився їжак.

— А я схожа на їжака? – допитливим поглядом глянула на їжака хмарка.

— Так, - посміхнувся їжак.

— А навчи мене, будь ласка, бути справжнім їжаком, - попросила Хмаруся.

— Гарзд.

Їжак повів свого нового товариша показувати ліс. Довго вони гуляли. Хмарка розповідала, що з нею сталося. Їжак теж розповідав про своє життя. Йдучи по лісі, вони натрапили на опеньки, що росли обабіч стежини. Їжак зірвав одного грибочка та й з'їв.

— Не знала, що їжаки їдять гриби, - здивувалась маленька хмарка.

— А що на твою думку ми їмо? – здивувався їжак.

— Яблука. Я колись бачила їжака, котрий ніс на своїх голочках яблука.

— Ні, то не так, - засміявся їжак. – Ми за допомогою яблук чистимо свої голки. Ну, це, все одно, як люди шампунем миють собі голови.

— А звідкіля ти про людей знаєш? – запитала хмарка.

— Та це мені дід Сивий Туман розповідав. Він живе в яру, що біля Міста і все про всіх знає, - пояснив колючий друг.

— Зрозуміло, а що ж тоді ви їсте? – допитувалася мала втікачка.

— Ну, комашок всіляких, черв'ячків, іноді змій їмо, але то вже на великі свята чи дні народження.

— Фе-е, - Хмарусі стало бридко. – Але ж ти при мені опенька з'їв.

— А, то це тільки я маю таке вподобання. Тому мене мати неправильним і називає. Ти хочеш їсти? – їжак простягнув хмарці жменьку білих личинок.

— Ні, дякую, - ледь не позеленіла хмарка. – Я ніколи не їм. Знаєш, друже, мені слід рушати далі.

— Та куди ж? А як же бути їжаком? – розгубився товариш з колючками.

— Вибач, просто... мені треба.

Друзі попрощались і Хмаруся знову перетворилася в себе. Здійнялася в небо над лісом та зависла там, думаючи. А думала Хмаруся-мандрівниця ось про що.

Перетворившись на їжака, вона відчула, що відчуває себе не посправжньому. Вона не могла їсти, не могла носити яблука на своїх ковбаскоподібних колючках, бо фрукти падали крізь неї. Не бути їй ніколи кимсь іншим, крім хмари, бо це неможливо.

Такі висновки Хмарусю не злякали та й не потішили. Хоч і вона розуміла, що бути неправильною і жити з цим можна. Так живе їжак. Так може жити і вона, не змінюючи себе. Але як саме жити, коли нічого не вмієш, вона ще не знала.

В цей момент Хмаруся дуже сильно захотіла побачити своїх батьків. Втікачка відчула, що сумує за ними. І дарма вона на них злилася. Ще й ображалася, що її ніхто не шукає. А як її можна було б знайти? Та й де зараз її батьки?

Вечір застав хмарку в роздумах. Мала мандрівниця пообіцяла собі, що ніколи не втікатиме від батьків, завтра вона повернеться до них і влаштувалася спати у верховітті дерев.

Промені ранкового сонця потішили хмарку. Коли світило сонце, вона завжди почувала себе легко та мала піднесений настрій. Хоча в Місті, де раніше жила Хмаруся, сонечко дуже рідко з'являлося. Хмарка згадала, що їжак вчора говорив про мудрого діда Тумана. «Сивий Туман, певно, допоможе мені знайти своїх батьків і порадить як мені жити далі», - подумала вона і вирушила у пошуки діда. Але в якому напрямку його шукати не знала, тому вирішила пошукати кого-небудь з лісових жителів. Тоді вона пожалкувала, що так швидко попрощалася з їжаком, що, навіть, забула запитати про Тумана чи, хоча б, дізнатися, де живе сам їжак.

Але не минуло й години як хмарка, витаючи над лісом, побачила зайця. Хмаруся знала, що зайці полохливі, тому не хотіла його налякати. Через це одразу перетворилася в зайця, який нагадував скоріше повітряну кульку.

— Привіт, зайчику! – привіталася хмарка-мандрівниця.

— Привіт! – зайчик затріпотів обома вушками та посміхнувся. – Таких кумедних родичів я ще не бачив.

— Не дивуйся. Я несправжній заєць.

— Що? – насторожився зайчик.

— Не бійся, я всього лиш хмарка, - заспокоювала Хмаруся зайчика.

— А що ж ти забула тут, в лісі. Адже, як я знаю, хмари літають по небу... - зайчик вказав лапкою догори.

— Так, але в мене сталася одна прикрість, - і Хмаруся розповіла вуханню свою пригоду.

— Гаразд, Хмарусю, я знаю, де живе дід Сивий Туман. Я тебе відведу туди, але знай, дорога займе цілий день.

— Дякую, зайчику! – стішилася хмарка.

Йшли зайчик з хмаркою, йшли. Подекуди зупинялися, щоби зайчик зміг чого-небудь знайти собі поїсти. В дорозі вони розмовляли та жартували. Надвечір мандрівники знову зупинилися перепочити. Зайчик заходився вечерю собі готувати, збираючи їстівні рослини, а хмарка здійнялася до неба,

щоб подивитися чи ще далеко до яру добиратися. Аж тут Хмаруся почула крик. То кричав зайчик. Вона швидко метнулася в ліс.

— Хмаруся! Рятуй! – вухань втікав від вовка, в якого з пащеки стирчали гострі ікла та текла слина.

Куцохвостий вухань біг прямисінько на Хмаруся. Вона швидко зметикувала як врятувати свого друга і перетворилася у порося.

— Зайчику! Вбік! – крикнула хмарка.

Зайчик почув її та, наче по команді підскочив і повернув убік, сховавшись у густій папороті.

Вовк від несподіванки остовпів. Сіроманець-зłodій переслідував зайця, слина з рота дрипала йому в очі, тому і не помітив як перед ним опинилося пухке порося.

— Ка-бан-чик! Ка-ба-сік! – погрозово заклацав щелепами злий вовк та, радий більшій здобичі, кинувся на Хмаруся.

— Спробуй спіймай, слинявий вовк! – дражнилася хмарка та дременула з місця.

На півлісу було чути як тряслися кущі та ламалися гілки на деревах. То вовк переслідував хмарку. Весь в піні від слини вовк вибіг на галявину, посеред якої густо росла кропива, а над нею здіймалося старе сухе дерево. Хмаруся притьмом злетіла на верхівку сухого дерева. А сірий зłodій так увійшов у азарт, що теж видряпався за мить на дерево. Та й сидять вони обидва на верхівці дерева: вовк на одній гілці гойдається, а Хмаруся на іншій. Зрадів вовк, що може дістати порося та й вдарив по ньому лапою. Раз, другий. А в лапі нічого. Порося далі собі сидить та сміється. Тоді клацнув вовк щелепами за порося. Раз, другий. А в пащі нічого. Тоді порося перетворилося в хмарку і злетіло в небо.

— Годі вже, добігався! – вигукнула Хмаруся.

— Що?! – не розуміючи, що відбувалося, вирячив очі вовк.

І тут він зрозумів куди вибрався. Сухе дерево почало тріщати, а внизу погрозово росла густа кропива.

— Вовки не літають, - посміхнулася Хмаруся.

Під сіроманцем тріснула гілка. Вовк підігнув хвоста між задні лапи, відчуваючи небезпеку, змахнув передніми лапами і встиг ще заперечити хмарці:

— Лі-і-та-а-ю-ють.

Гуп! Тиша.

— У-у-у-и-и-а-а-а!!!

З нетрів лісу злетіли сполохані птахи. Ще довго лунав чийсь вереск. То вовк приземлився в кропиву.

— Тепер він довго боятиметься когось скривдити, - Хмаруся повернулася до зайчика.

— Дякую тобі, - зітхнув полегшено вухань.

— В нас мало часу, незабаром стане зовсім темно, слід поспішати, - хмарка згадала про час.

— Знаєш, Хмарусю, я вже зовсім їсти не хочу. Після такого пережитого...

— Тоді рушаймо далі? – запропонувала хмарка.

— Гаразд, - погодився зайчик.

Невдовзі малі мандрівники дісталися яру. На небі вже з'явилися перші зірочки. В яру було затишно. Чутно було спів жабенят, стрекотання коників та сюрчання інших комах. Вдалині, через поле, що простяглося за яром, Хмаруся помітила велику кількість вогнів – то було Місто.

— А де ж дідусь Туман? – запитала хмарка.

— Нам слід тут, на бережку, лишитися. Дідусь приходить завжди зранку. Головне, не проспати, - відповів зайчик.

— Хіба він нас не розбудить?

— Ні, він добрий і водночас дивний.

— Чому дивний? – цікавилася мандрівниця.

— Бо ніколи перший не починає говорити, вважає, що може потурбувати інших, - пояснював вухань.

— Та хіба він нас потурбує, коли збудить? – здивувалася хмарка.

— Не знаю, але коли будь-хто спить і йому сниться сон, то в цей час народжуються нові мрії. Так казав дідусь Туман. Тому в такий час турбувати нікого не можна, - сказав зайчик.

— Зрозуміла. Тоді лягаймо спати, - запропонувала Хмаруся.

— Добре, - позіхнув зайчик.

Вони вмостились під невеличким кущем і невдовзі послули. А вдалині все ще горіли штучні вогні Міста.

-3-

— Хмаруся! Підіймайся! – зайчик будив хмарку.

Вона розплющила очі та побачила, що вже світало. Сонце ще не виглянуло, але вже було видно. Над яром та довкола стояв густий Туман. Якби було у Хмарусі серце так як у людей, то воно неодмінно, в такому випадку, швидко забилося від хвилювання.

— Хмаруся, мені вже час повертатися додому. Дякую тобі за все. За те, що врятувала мене від вовка, - дякував зайчик.

— І тобі зайчику спасибі. Я ніколи тебе не забуду! – мовила хмарка.

— Ну, гаразд, я побіг, - і вухань швидко зник у гущавині лісу.

Хмарка здійнялася невисоко над Туманом і зважилася заговорити.

— Здрастуйте, дідусю Тумане, - привіталась вона.

— Здрастуй, хмарко, - пролунав м'який басистий голос звідусіль. – Я вже знаю твою проблему маленька. Мені про все розповів твій куцохвостий друг. Він просив мене тобі допомогти...

— Ой, дідусю, я вас теж прошу... - взмолилася хмарка.

— Добре, добре. Отже, ти хочеш знайти своїх батьків?

— Так.

— Ти не знаєш як жити далі, бо вважаєш, що нічого не вмієш?

— Так.

— Ти вважаєш себе неправильною?

— Так.

— Тоді, маленька, наберися терпіння та уважно слухай все, що я тобі зараз скажу. І, головне, не перебивай мене питаннями, бо я вже такий старий, що, коли збиваюсь з думки, то забуваю про все і не пам'ятаю про що говорив.

— Добре, дідусю Тумане. Я буду слухати вас дуже уважно.

Тоді дідусь Сивий Туман розпочав свою довгу розповідь. Таку довгу, що людина могла б заснути під час неї, але не хмарка.

— Я, маленька, дуже-дуже старий. Мені багато сотень літ. А був я колись таким самим як ти – маленькою хмаркою. З роками я дорослішав, підростав, аж поки не дожився ось до цього. Став старим, розлогим та забудькуватим. Але все ще пам'ятаю ті часи, коли яр цей був великим озером, а Місто за тим полем було зовсім малим, аніж зараз.

Отож, ти, хмарко, багато в чому помиляєшся, відповівши на три мої питання. Звісно, батьків ти знайдеш, а от щодо тебе самої, то вже серйозніша справа.

Колись всі хмари і маленькі, і великі були такими як ти. І я, навіть, був такий як ти. Ми любили сонце, бавилися, жили весело. І люди в Місті були теж веселими. Але минали роки... Багато чого змінилося. У Місті серед людей оселилося зло, яке отруїло людські серця смутком. Цей смуток породжував заздрість, підлість, жорстокість та підштовхував людей на ганебні вчинки, про які й зараз страшно говорити.

Колись люди часто дивилися на небо, милувалися нами, шанували один одного. Але в повному смутку забули про хмари і про все добре на цьому світі. Вони стали злими та байдужими. А Місто перетворилося в сіре Місто Смутку. Разом з цим хмари теж посіріли, посмутніли та стали невдоволеними і постійно нарікати на своє життя.

— Такі ж як і люди? – перервала діда Тумана хмарка.

— Гм, - кахикнув невдоволено Туман.

— Ой, вибачте дідусю. Я забула...

— Так ось, - продовжив Сивий Туман, - люди і хмари, мов брати і сестри між собою. Ми дуже споріднені. Ми створені для того, щоби разом плекати та

примножувати добро в цьому світі. Але не знаю, хто в цьому винен, бо сталося те, що маємо зараз. Хмари забули про своє призначення. Забули про них і люди. Хмари почали дощити в повному смутку, а люди стали більш жорстокими. Ці двоногі родичі знищують все, що трапляється на їхньому шляху. Вони осушили це чудове озеро, перетворивши його в яр. Вони знищують ліс і всіх його мешканців. Будують нові сірі будинки. І Місто Смутку все більшає та більшає.

Хмаруся, довідавшись про це, занепокоїлась, оскільки вона мала друзів їжака та зайчика і їй було їх шкода. Вона уявила, що можуть з її друзями зробити люди і злякалась. Їй, навіть, вовка стало шкода, хоч і той був злий, але він – це одне: він, просто, голодний звір, а люди... Туман помітив, що Хмаруся зажурилася і спитав:

— А знаєш, що ти в цьому світі одна така?

— Та невже! – оторопіла хмарка.

— Так, Хмарусю, ти з'явилася на цей світ такою особливою, бо ще добро не зникло в цьому світі. Бо ще десь є людина з добрим серцем. І ви разом повинні врятувати цей світ від смутку. Ви повинні подарувати світу добра нове життя. А тепер мені вже пора. Прощай.

І Туман зник. Хмаруся оглянулася навкруги і нічого окрім яру з невеличким плесом води посередині не помітила.

— Дідусю! Дідусю! – гукала хмарка.

— Твої батьки в Місті Смутку, вони чекають тебе там, - пролунав ніби здалека, але нізвідки голос Тумана.

Сонце з'явилося над лісом. Хмаруся подивилася на воду в яру і побачила своє відображення. Хмарка змінилася. Вона стала біла-біла. А вдалині, за полем, стояло сіре Місто Смутку, над яким нависали темно-сірі хмарини.

Хмаруся відважилася повернутися в Місто. Перетинаючи поле, вона згадувала всі ті дні, які провела в ньому. Нічого доброго вона не згадала.

Хіба що інколи, якимось дивом, в Місто поміж густих темних набундючених хмар зазірало сонечко та й те ненадовго.

«Де ж мені шукати ту людину з добрим серцем, адже Місто таке велике», - думала хмарка. Як тільки маленька мандрівниця пропливла по небі над Містом серед своїх родичів, то одразу ж почула купу нарікань. Одні хмари жалілися іншим, яке у них важке життя, а другі, помітивши появу білої хмарки, почали незадоволено бубоніти та важко зітхати, промовляючи: «Що це за неподобство, фе».

«Ось я знову серед своїх», - подумала Хмаруся.

— Ось де ти! – крикнула мама-хмарина.

Хмарка аж здригнулася від несподіванки. Мама миттєво оглянула Хмарусю.

— Що це за вигляд?! Чоловіче, подивись, - мама-хмарина звернулася до тата-хмари.

Тато подивився на Хмарусю і лише важко зітхнув.

— Мамо! Тато! Я повинна вам сказати... - хотіла хмарка розповісти своїм батькам про те, що знає, але їй не дозволили що-небудь далі сказати.

— Ти де лазила? Ти як посміла? Я тобі сказала... – мама дала волю своїм емоціям.

Хмарка, похнюпивши носа, рухалася поряд з батьками. Одна невелика біла хмарка посеред сотень, тисяч сумних хмар.

Вона думала, що всьому кінець, що нічого не зможе вдіяти, а там, внизу, в Місті гуділи машини, шуміли апарати, снували люди, тисячі людей, мільйони людей.

Але сталося щось дивне. Поміж усього міського галасу Хмаруся почула мелодійний спів. Співала дитина. Хмарка зависла в повітрі. Вона ніколи не чула співу людей. Мала мандрівниця навіть не знала, що люди вміють співати.

Вийди, вийди сонечко,

На дідове полечко,

На бабине зіллячко,
На наше подвір'ячко,
На бабине зіллячко,
На наше подвір'ячко,
На весняні квіточки,
На маленькі діточки.
Там вони граються,
Тебе дожидаються.
Там вони граються,
Тебе дожидаються.

— Вийди, вийди сонечко... - Хмаруся повторила вголос почуті слова, що лунали з вулиці сірого Міста.

— Дитино, ану мерщій до нас! – гримала мати-хмарина.

Але хмарка не звертала увагу на батьків та інших хмар, що вже теж скупчилися біля неї, нарікаючи на те, що вона заважає їм рухатись.

Хмари почали верещати на неї. Почався грім. Хмаруся не могла вже почути того дитячого голосу, але все ще придивлялася вниз. І помітила! Вона помітила хлопчика, що йшов біля свого батька по тротуару і дивився на небо. Його погляд був спрямований саме на білу хмарку. Його очі були сумні та сірі, але його уста постійно відкривалися:

«Вийди, вийди сонечко...»

Хмарка повторила його рухи губ:

«Вийди, вийди сонечко...»

— Так, це він! Я його знайшла! – радісно викрикнула Хмаруся.

Всі хмари в небі, що до цього часу рухалися або кричали на неї остовпіли.

«Що далі?» - крутилося питання в хмарці. Вона ж нічого не вміла і не знала, що робити далі.

Минула мить. Погляди хмарки та хлопчика зустрілися. Хмаруся згадала як знайомилася з їжаком, згадала зайчика, як врятувала його,

перетворившись на порося, і зрозуміла, що вміє щось таке робити, чого ніхто не вміє. Вона перетворилася у лице того хлопчика. Хлопчик помітив це і зупинився.

— Назар, чого зупинився? Ходімо! – гукнув дитину батько.

— Стривай, тату, дивись, - і хлопчик Назар вказав пальцем у небо, на білу хмарку.

Батько підвів голову і зупинився. Люди, що кудись поспішали, почали кричати та бурмотіти:

— Чого стали, дурні! Заважаєте!

Тим часом, хмари в небі почали дивуватися.

— Що ця неправильна хмарка робить?

А Хмаруся почала перетворюватись то на їжака, то на зайця, то на порося. І вони, ці образи звірів, такі були кумедні, що хлопчик засміявся і щосили закричав:

— Тато! Дивись, які кумедні!

Люди почули сміх. Ніхто з них давно не сміявся. І підвели голови до неба. Хмари, побачивши, що робила Хмаруся, розсміялися й собі, припинивши дощити. Люди почали посміхатися, а потім, оглядаючись на інших, дарувати посмішки.

— Дивіться, хмари біліють! – вигукнув хтось із натовпу.

Все Місто зупинилось. Люди дивилися в небо.

— Дивіться! – вигукнув хтось з хмар. – Люди на нас дивляться.

І виглянуло сонечко.

***

З тих пір минуло багато років. Кожного ранку, коли ще нема сонця, вже доросла біла купчаста Хмаруся пролітає над лісом і вітається зі своїми друзями їжаком та зайцем. Вона наближається до прекрасного великого озера, над яким розлився дідусь Сивий Туман.

— Привіт, Хмарусю! – вітається дід Туман.

— Здрастуйте, дідусю! – відповідає Хмаруся і пропливає далі повз поле квітів до Міста, над яким нависли білі хмари. До Міста, в якому немає жодного сірого будинку. До людей, які не нарікають на життя, а вірять в майбутнє і плекають добро.

А тобі, друже, коли стане сумно, раджу поглянути на небо та знайти білу хмаринку, свого брата чи сестричку.

Кожному своє

Зі сходу повіяв легенький вітерець, що гнав невеликі купчасті хмаринки низько над городом діда Топчія. Здавалось, ще трохи і ці хмаринки зачеплять дідові огірки. Старому Топчію не подобався цей вітерець. Коли він з'являвся, то дід починав злитися і недарма. Після такого вітерцю з'являється злива, а то, бува, і град сипле. Небо, дійсно, затягувалось хмарами, наче у пелену, а вітер посилювався. Дід Топчій, порядкуючи біля своїх огірків на городі, розігнув свою згорблену спину скільки зміг, підвів чоло до неба та примружився. З неба капнула масна краплина дідові прямісінько в око. Та така велика була, що як зацідила, то дід аж вмився. Топчій сплюнув спересердя та розлючений потупцював до своєї хати, щоби grimнути дверима в одвіт нахабі-негоді.

За цим усім спостерігала з вікна своєї хати Топчієва сусідка, баба Каляска, та радо щирилась. Вона вже уявляла картину про те, як почнеться сильна злива, а заодно всипане з неба не багато не мало, а ціла тонна граду розміром з куряче яйце прямісінько на огірки сусіда Топчія. А потім вийде старий зі своєї домівки і буде довго ходити по городу серед огіркового фрешу в перемішку з кружечками льоду та, махаючи руками, лаятися в небо. От потіха буде сусідці.

А тим часом в буді, що стоїть на подвір'ї діда Топчія, лежить пес Серчик-Перчик та роздумує над тим, що зовсім старий став, бо постійно забуває, де зариває кістки, в якому кутку подвір'я. Ось і сьогодні шукав свій сховок та не знайшов. Давно ця проблема турбує собаку.

Серчик-Перчик виглянув з буди та побачив, що у небі нависають дощові хмари. «Буде дощ», - зфільософствував собака та по-старечому зітхнув, засопівши баклажановим носом. Кожного разу, на дощ, собаці сняться кошмари. При чому один і той же страшний сон. Ось старого пса зморив сон і він закрив очі. Сниться йому, що вночі по подвір'ю крадуться дві тіні. У місячному сяйві Серчик пізнає свого хазяїна діда Топчія та його сусідку бабу Каляску. З блідими від місячного світла обличчями вони викопують кістки, заховані собакою, і ховають їх за пазуху. Серчик-Перчик помічає, що лишається одна кісточка, яка лежить в мисочці біля буди. Він притьмом вискакує з буди хапає кісточку в зуби і кидається назад. Дід з бабою, побачивши це, поспішають відібрати кістку в собаки, але Серчик не здається, він, обливаючись холодним потом, риє під собою яму – супер схованку, і риє він прямісінько в дощаному підлозі буди, шкребе лапами і шкребе, а дід з бабою все ближче до буди і ближче...

Пролунав грім – вісник дощу. Собака прокинувся, при цьому продовжуючи спросоння шкрябати лапами по буді. «Не ті вже нерви», - подумав старий пес, оглядаючи обчесану підлогу своєї домівки.

А тим часом, баба Гантошиха, друга сусідка діда Топчія, хата якої межувала з його подвір'ям, зачинилася на засув у хаті з сокирою, запалила лампадку перед образами святої Трійці на покуті та нервово молилася. Гантошиха вірила не тільки в Бога, а й в чупакабру. Минулого літа, ось так, як зараз, перед дощем, почувла вона, що щось десь сильно шкребеться та не звернула на це увагу. А після дощу як вийшла на двір та й до курятника, а там всі кури передушено. Дід Топчій їй каже, що то лис який чи куниця погубила її курей, а баба на своєму наполягає – чупакабра то була і все, бо по телевізору показували щось схоже. Аж ось чує – шкребеться. В баби Гантошихи серце аж до п'ят скочило. Боїться на вулицю вийти. Тут ще й грім на додачу страшно пролунав, а воно шкребеться. «Це вже за мною», - подумала Гантошиха.

Небо зовсім стало темним. Здаля впоперек пронизує горизонт блискавка та так лупить, наче дід Топчій в молодості батогом, – аж ляскає, що шибки трясуться. Вітер став сильнішим. Хмари вже не пливуть, а котяться, наче перекотиполе.

А у баби Каляски, в хліву, на жердині тихо сидять кури, навіть не квокчуть – жодного звуку. Сидять, один до одного притулившись та кліпають очиськами в темряві. Кури ніяк не можуть зрозуміти, чому кожного разу, перед дощем, їм в очах темніє. А що ще тим куркам думати, як у них у голові мозок розміром всього в одне зернятко. Лише півень вважає, що в нього, на відміну від них, на пів зернятка мозку більше. Тому в нього є пояснення – в очах потемніло, бо, певно, зерна прілого надзьобалися.

В той же час в огірках діда Топчія гудів джміль. Та був такий п'яненкокий, що не міг ніяк злетіти. Картав себе джміль: «Нащо я нектару напився з того цвіту огіркового, що забродив... Тепер до хати не долечу».

Хмари линули дощем. Залопотіли краплини все частіше по дахах, по огірках, по землі, по буді, по хліву. Зашуміло. Гримнуло. Злива. Ще раз гримнуло розлого, що аж прокотилося поза селом. Це вже небо не втрималось, проливало все на землю та полегшено зітхнуло: «Ох, як добре... Ух, як хороше...»

Ховрах Хома та лихо в Трьох Корчах

Невеличке провінційне містечко Три Корчі мало таку назву через те, що на одній єдиній його вулиці стирчали з-під землі три корчі. Найстаріші жителі цього містечка навіть не пам'ятають як ті корчі там з'явилися. Існує лише переказ про страшенний буревій, який багато-багато років тому назад звалив на землю три могутніх дуба. Минув час і від тих велетів лишилося тільки три пеньки та уламки стовбурів.

Більше нічим величним та знаменним жителі Трьох Корчів не могли похизуватись. Та й не було перед ким. До містечка рідко хто заїздив чи заходив. В Трьох Корчах діяла школа, був мере, був дільничний інспектор... Було всього потроху, що і в інших таких самих поселеннях.

Слід зазначити, що Три Корчі знаходяться в невеличкому лісі, який простягся між річкою Болотяною та полем, що зветься Диким. Саме недалеко від лісу, у тому Дикому полі є хутірець, де здавна живуть ховрахи. В одній із хатинок-норок жив зі своїми батьками, братами та сестрами сіренький ховрах Хома. Тоді він був школярем. Ходив як всі діти до школи. Знали його лише родичі, однокласники та вчителі. Більше ніхто не знав про такого собі непримітного пухкенького ховрашка, який щоранку вирушав до школи в ліс, а по обіді вертався додому, рідко коли затримуючись у містечку.

Хома був маленький як і всі діти в порівнянні з таким величезним світом. Що можна було сказати про його існування? Певно, те саме, що і про тебе, любий читачу, ходив у школу, вчився, грався та й годі. Та й про дорослих те ж саме можна сказати – ходили на роботу, працювали, відпочивали. Бачите, одна єдина відмінність між дорослими та дітьми є – ті відпочивають, а інші граються. А вчитися і гратися це одне і теж, тільки за навчання, шкода, школярам грошей не платять.

Так ось, жив би собі далі отак як і всі, непримітно, наш ховрах Хома та не судилося цьому відбутися. Одного дня, Хома прославився на весь світ. Ні, в космос його на ракеті не відправили, метеорит йому на голову не впав, наділивши при цьому бідолаху супер-силами. Просто, він щось зробив, а що саме, невдовзі дізнаєтесь.

Тільки, спершу, давайте познайомимося з Хомою та його сім'єю.

***

За невеликим продовгуватим овальним столом в низенькій залі з земляними стелею та стінами, на яких висіли портрети предків роду Хоменків, вечеряла досить таки велика сім'я тих самих Хоменків. Голова сім'ї, тато, сидів у голові столу. Діти: хлопці та дівчата (шестеро) сиділи на лавці, тісно прижавшись один до одного. Мама ходила від печі до столу та подавала їжу. Мама, повновида ховрачиха, не їла разом з усіма. Вона постійно клопотала біля своїх домашніх, а потім, коли всі вставали з-за столу, сідала їсти. Хома не знав, чому саме так чинила його мама. Він не раз

думав над тим – чи це не було стільця їй, чи ще що... Але спитати не наважувався, бо боявся, що тато за це нагрімає на нього.

Хома був найменший у сім'ї, тому часто потерпав від всякого роду насмішок старших братів і сестер. А коли малий хотів щось сказати, то тато закривав йому рота, говорячи, що ще не виріс і нерозумний говорити розумні речі. Отакий був у Хоми тато – суворий, але малий ховрах любив його як і маму, бо більше рідніших за них, окрім братів і сестер, не було. Окрім суворості, тато-ховрах вирізнявся своєю справедливістю. Якщо хто-небудь робив шкоду, то він карав усіх. Огрядний, в окулярах, з рудим волоссям, тато шиковав своїх дітей і, наче офіцер, віддавав накази підлеглим, примушував займатись хлопців та дівчат фізичними вправами.

— Раз, два, раз, два, - командував Хоменко старший, тримаючи руки за спиною.

Ховрахи-діти віджималися лапами від долу, а мама лише сумно зітхала. Найважче за усіх було Хомі, йому не вистачало сил виконати бодай десять віджимань.

— Ти мене, малий, ганьбиш! У твоєму віці я вже міг десять разів підтягнутися, а це все одно, що сто разів віджатися.

— Ну тато, я більше не можу! – просився Хома, весь змокрілий від поту.

Старші брати і сестри тільки сміялися з нього.

— Що ну? Досить нудіти! – гримав тато. – Невже ти хочеш бути слабаком, щоби тебе всі ображали?

— А він і так боягуз, - мовив один із братів, прагнучи догодити татові. – Його в школі прозивають Щокатим, а він за це нікому по писку не з'їздить!

— Та я в твоєму віці був... Та мене всі боялися, навіть вчителі, - і, не перший раз, Хоменко старший прийнявся за своє героїчне минуле.

Іноді, тато захоплювався історіями так, що виходило, наче він воював, був легіонером, солдатом фортуни. Він розповідав, що, коли служив у мишачих військах, однієї ночі, по тривозі, збудили всіх гризунів-солдатів та на

ескадрильї бойових ластівок відправили у далеку країну Диких котів, на війну. А вже на вечір, наступного дня, всі повернулися з війни у казарми і зобов'язані були про війну нікому не розповідати.

У Хоми така історія породжувала безліч питань, оскільки тато розповідав її кожного разу по-новому, наприклад, цього разу, він воював проти Диких котів, а попереднього – проти Диких кролів. На це тато сильно злився, а брати з сестрами підтримували свого батька і, таким чином, Хомі закидали те, що він телепень.

Важко було малому Хомі, але в скрутні хвилини його завжди підтримувала мама.

— Не сумуй, мій хлопчику. Ти найкраща моя дитина. Я вірю в тебе і ти ще всім доведеш, що є справжнім чоловіком, - втішала Хому мама.

Після таких слів у ховрашка і справді на серці ставало легше.

***

Того дня все, наче, було як зазвичай. Родина Хоменків прокинулася вдосвіта. Тато вирушив, випивши кави та викуривши люльку, на роботу. Він працював на одному з підприємств комірником. Брати і сестри Хоми, які теж ще вчилися у школі, першими пішли гуртом на навчання. Хому вони ніколи не чекали і нікуди не брали з собою.

— Синку, візьми з собою попоїсти, - мама-ховрачиха подала Хомі його улюблені теплі, щойно з печі, пиріжки, - та сховай їх за щічки, щоб не охололи.

— Дякую, мамо! – посміхнувся малий, взяв торбинку з книжками, пиріжки кинув за щоки та рушив до школи.

Хома не був таким вже й самітником. Він теж мав друзів, як і всі діти, щоправда, не так вже й багато, лише одного, зате справжнього друга. Таким справжнім товаришем для Хоми був його однокласник слимак на ймення Сливко Синяк.

Сливко пишався своїм прізвищем. Казав, що воно є старовинним і рід його теж старовинний. Сливкове прізвище було дійсно непростим, іноді воно

пов'язувалось з деякими неприємностями. Бували такі дні, коли через ліс проходили люди. Тоді всі жителі Трьох Корчів ховалися в домівках, а слимаки, які завжди були і є повільними, не встигали за іншими та ставали об'єктами уваги деяких людей. Потерпали найбільше недосвідчені слимаки, а таких була більшість, бо люди не такі вже часті гості в цих краях.

Ось, одного разу, до числа наївних потрапив і Сливко. Людина присіла до нього та дещо пообіцяла: «Равлику, равлику, вистав ріжки... Дам тобі я...». Коротше кажучи, пообіцяла ця підступна людина Сливкові Синяку дати щось поїсти смачненьке, той виглянув з-під своєї раковинки, виставив очі, а йому пальцем в око - тиць! Ось і Сливко повзав цілий місяць з підбитим оком, а в школі його прозивали Фонарем.

Однокласники не полюбили Сливка Синяка через те, що він був неповороткий та повільний. Вчителі в школі казали, що в нього флегматичний темперамент, але, що таке «флегматичний» і що таке «темперамент» ніхто не міг пояснити. Сливко постійно запізнювався на уроки, це неабияк дратувало вчителів, а однокласники цим тільки втішалися. Але Хома якось змайстрував для свого друга скейт і тепер він був швидший за всіх – раніше за всіх приходив до школи. Відтоді однокласники ще більше зненавиділи Синяка, певно, із-за заздрощів, тому всіляко намагались йому дошкулити.

Того дня Сливко в школі не з'явився.

— Гей, Щокатий! Чули ми, що твоєму другу-слимаку знову око підбили, - на перерві потішалися дві білки-сестрички.

Вони були близнючками, надмірно зубатими та ще й язикатими, бо все про всіх знали і полюбили усілякі плітки.

— Вам аби помити комусь кісточки, - приткнула білкам язика дівчинка-метелик Капустянка.

У Хоми мову відняло. Це була найкрасивіша учениця школи, всі хлопці були закохані в неї і нашому Хомі вона подобалася теж.

— Хома, я думаю, ти провідаєш Сливка? – звернулася Капустянка до ховраха.

— А-а-авжеж, - розгубився і, водночас, почервонів Хома.

Капустянка легкою ногою пройшла повз Хому до класу. Він був зачарований її красою.

— Щокатий, що вуха розвісив! – вигукнув Пацюк і всі, хто почув його, засміялися.

Хома оговтався та помітив, що всі учні дивляться на нього, тому пішов геть.

— Мама пиріжки дала синочкові, щоб голодним не був? – услід Хомі кинув образу Павук.

Всі ще більше засміялися.

Павук та Пацюк були найгіршим у житті Хоми. Вони вважалися найсміливішими та найкращими учнями, всі дівчата дивилися на них якимось загадковим поглядом. Хома теж мріяв, щоб, бодай, одна дівчинка так подивилася на нього як на тих двох.

Після уроків Ховрах зайшов до свого друга.

— Привіт, Хома! - слимак зрадів несподіваному візиту.

— Привіт, друже! Що з тобою сталося? – у Сливка, дійсно, було підбите око. – Хто це зробив?

— Що тобі й казати, Хома... На мене накинувся якийсь монстр ...

— Звідки ти взяв, що це був монстр?

— Бо він був зелений і мав витрішкуваті очі.

— Сливко, а, може, це був хтось з містечка?

— Ні, друже, можеш вважати мене психічно хворим, але то був ніхто інший як монстр. Він навіть не йшов, не повз, не літав, а стрибав.

— Так-так, у нас в Трьох Корчах ніхто не стрибає. А що ти ще запам'ятав?

— Пам'ятаю, що це страховисько пострибало в сторону річки... Хома, воно відібрало в мене скейта! – Сливко гірко заплакав.

— Не плач, друже, ми змайструємо тобі нового, - втішав свого приятеля Хома. – А де твої батьки?

- Батьки поповзли до будинку дільничного...
- А чого ж туди, як ще саме робочий час і дільничний зараз на роботі.
- А... Доки вони доповзуть до його будинку, то вже й робочий час закінчиться і інспектор прийде додому.

Хома ще трохи побув у Сливка та вирушив додому, на хутір. Його весь вечір турбувало питання «Хто ж це міг бути зеленим страховиськом з вирячкуватими очима та ще й вміти стрибати?»

***

Мером містечка та дільничним інспектором були брати Бобри Так і Абияк. Звісно, це їхні прізвиська, але справжніх імен ніхто вже й не пам'ятав. Мера назвали Таким, тому що він усім обіцяв, з усіма погоджувався у суперечках, казав «так, так», а потім нічого не робив. А брат його, міліціонер, Абияком був названий, бо хоч і намагався працювати, брався за різні справи, але все в нього виходило наперекосяк, тобто абияк.

Може, в іншому місті їх з ганьбою вигнали за таке, але в Трьох Корчах до них всі звикли. Та й містечку нічого не було особливого і злочинів ніколи не було. Хіба що який буревій чи люди та й то дуже рідко.

Самі бобри родом були з річки Болотянки, а оселились у Трьох Корчах багато років тому, як ще молодими були, а причиною переселення було те, що вони не вміли плавати і боялися води. Зараз, на Болотянці, вони серед решти бобрів були б невдахами, а тут як не крути, а на поважних посадах, хоч і користі з них ніякої.

Старі, кругленькі, наче бублики, з хвостами-лопатами Так і Абияк сиділи у своїй хатинці за столом та курили люльки.

- Слухай, брате, сьогодні в мене багато відвідувачів було, - пихтів люлькою Абияк.
- І що громадяни Трьох Корчів хотіли від доблесного інспектора? – розважливо промовив Так.
- Ох, не знаю з чого починати, але тут без тебе не обійтись, - важко зітхнув Абияк.

- Як це? – здивувався Так.
- А так... Синяки приповзали, розповіли, що їхнього сина побито щось зелене... Відібрало у нього скейта...
- Ну, так це може бути хтось зі школярів...
- Стривай, тут не все просто. Я теж так як ти думав, доки мурашки не прибігли. У них зелене чудовисько стадо попелиць вкрато, тепер весь мурашник голодний лишиться, де їм молока буде дістати...
- Справді, лихо!
- Лихо!
- Надзвичайна ситуація! – схопився зі зручного, насидженого місця Так і став біля стіни, де висів портрет президента країни Лева Четвертого.
- Я й про що. Треба зловити те чудовисько! – почав розмахувати лапами Абияк та діловито походжати по кімнаті, уявляючи як Лев Четвертий нагороджує його орденом за піймання чудовиська.
- Так-так, - підтвердив брат-бобер.

На те вони й були брати, бо Так уявляв собі те ж саме, що і Абияк.

- Треба, братику, громаду збирати! – ще дужче захопився Абияк.
- Так-так, - підтримував брат.

Абияк вийшов з кімнати, відчинив двері на вулицю. На дворі починало сутеніти. Ще вистачало часу провести раду з жителями Трьох Корчів, але інспектор подумав про те, що рада в будь-якому разі закінчиться пізно і повертатися доведеться потемки. А якщо десь, у кущах, в таку пізню годину затаїться зелений злодій? Абияку ніколи не доводилося ловити злодіїв та й приводу ніякого не було.

- Знаєш, - звернувся Абияк до Така, - давай завтра зберемо всіх, подумавши про себе, що краще в ліжку помріяти про орден від президента, ніж ходити вночі по тепер вже небезпечній вулиці.

Так поглянув через плече брата на вулицю. Певно, подумав те ж саме, що й Абияк.

- Так-так, краще завтра розберемося.

Абияк, не приховуючи радості, хутко зачинив двері на всі замки.

***

Ранок наступного дня виявився похмурим, небо було вкутане сірою завісою. Над Трьома Корчами нависали важкі хмари, моросив дрібний дощ. Хома, як завжди, йшов до школи, але, проходячи повз майдан містечка, зупинився. Його увагу привернув натовп жителів міста, який скупчився навколо великого пенька, на якому стояли мер та дільничний інспектор. Хомі стало цікаво, що там відбувається. Він наблизився до натовпу.

Серед містян він помітив своїх однокласників, батька, братів та сестер... Стоп. На майдані не було лише Капустянки, навіть Сливко з підбитим оком приповз.

— Від сьогодні у Трьох Корчах вводиться комендантська година — ввечері всім заборонено виходити з домівок, школа зачиняється на вимушені канікули! – виголошував грошовитим голосом мер міста.

В натовпі поширився шепіт, всі були знервовані, перелякані, адже у Трьох Корчах таке відбувалося вперше за всю історію.

— А тепер всім розходитись по домівкам! – скомандував мер.

— Але ж як?! – вигукнула мама Капустянки, плачучи та витираючи сльози хустинкою. – Але, що ж мені робити, де ж моя донечка? Допоможіть!

Так та Абияк дещо зніяковіли, розгублено перезирнулися. Тим часом натовп почав невдоволено гудіти.

— Пане інспекторе, але ж ви назначені охороняти наш спокій, - продовжувала метелиха-мати.

— Що ж... - переминався з лапи на лапу Абияк, - всім неповнолітнім та жінкам, і вам в тому числі, пані метелиха, раджу піти по домівках. А всіх чоловіків прошу зібратися через півгодини на цьому ж місці – ми вирушимо на пошуки Капустянки.

Хому аж пересмикнуло, коли почув, що мова йшла про Капустянку. Він протиснувся поміж звірів і комах до Сливка.

— Сливко, друже, що сталося з Капустянкою? – запитав стривоженим голосом Хома.

— Капустянку вчора ввечері, коли вона гуляла з Павуком, викрав той самий зелений монстр, що напав на мене. Слухай, Хома, тут не можна лишатися, - Сливко почав повзти додому.

Тим часом, всі жителі містечка в паніці розбігалися, розповзалися та розліталися хто-куди, навіть брати Бобри поспішали до своєї домівки. Хома стояв посеред цієї метушні та не міг зрозуміти, як так могло статися, що один із найсміливіших та найсильніших учнів школи Павук не зміг захистити Капустянку. Невже той невідомий зелений монстр такий жахливий, що налякав сміливця. Маленький ховрах не помітив як його батько разом з братами й сестрами одними з перших втекли з майдану, а він через кілька хвилин лишився один серед спорожнілої вулиці містечка.

Хома оглянувся навкруги. Йому стало страшно, але він не знав, що робити. Так і лишився на майдані чекати старших. Але минуло більше години і ніхто не з'явився на вулиці. Не прийшов і мер, і його брат-інспектор, навіть його сміливий батько не прийшов. Хома кинувся до будинку бобрів, він стукав у двері, але ніхто не відчинив.

— Невже всі бояться? – вимовив до себе Хома.

В той момент його турбувало те, що ніхто не вийшов зі старших звірів рятувати життя Капустянці. Життя, яке в той момент могло висіти на волосинці. Життя дівчинки-метелика, яка завжди віталася з дорослими, а тепер нікому вона не потрібна.

Ховрашок від цього був у розпачі, бо завжди не любив несправедливість і не був сильним і сміливим. Він ніколи нічим не хизувався, нічого героїчного не робив і не міг зробити. На те були його батько зі своїми історіями, інші звірі, які в будь-який момент вихвалялися перед іншими своїми героїчними вчинками, про які ніхто не знав. Де вони тепер? Де ті ж самі Павук та Пацюк? Невже це все брехня?

І тоді Хома, маленький товстенький ховрашок, в такому безвихідному становищі, вирішив самотужки врятувати Капустянку.

— Якщо ви, дорослі, не можете врятувати життя дівчинці, то я зроблю це за вас! – кричав Хома на майдані. – Я спробую це зробити. І якщо мене з'їсть те страховисько, то нехай буде так: краще так, аніж жити з брехунами та боягузами, і стати таким же!

У відповідь лише лунав звук дощу, краплин, які дріботіли по дахах, перетворюючись у невеликі потічки, що зливались в єдиний потік у ринвах будинків.

***

Ховрашок йшов уздовж вулиці. Не весело йому було, а страшно. Дощ все дужче крапав. Земля ставала дедалі вогкою та перетворювалася в болотяне місиво. Було важко йти. Хома не знав, куди йти, просто, йшов навпростець, аж ось, помітив на дорозі дивний слід. Таких слідів із жителів Трьох Корчів ніхто не лишав.

— Він! – серце ховрашка почало калатати.

Хома натрапив на слід зеленого злодія і вирушив по ньому, але дуже тихо – страховисько проходило тут нещодавно. Сліди вивели Хому з містечка, з лісу, аж до самої річки Болотянки. Ховрашок присів край стежки – дуже стомився. Йшов він довго, по болоті, іноді провалювався у такі ями, які, подекуди, глибиною сягали йому по саму шию. Бідний, мокрий, до того ж замерзлий, Хома ледь лапки переставляв. Та так вимазався та вивалявся у болоті, що тільки очі було видно і щоки, а решта – суцільне чорне болото.

Дощ вже стих. Хома глянув вперед, куди вела стежка зі слідами злодійських лап і важко зітхнув. Попереду височіли непролазні трави та очерет, а це означало, що за ними річка і, більш за все, там є лігво зеленого монстра. Також Хома згадав, що про річку Болотяну в Трьох Корчах розповідають різні неприємні історії. Однією з таких є про щуку. У річці живе дуже-дуже зла і ненажерлива щука. Вона настільки ненажерлива, що з'їдає все, що трапляється на її шляху. Її пащека пронизана багатьма

металевими блешнями та гачками. А сама настільки велика та зухвала, що, навіть, нападає на човни з людьми.

Одного разу, подекують, відкусила та вмить проковтнула весло, яким на неї замахнулася людина-рибалка. Щука настільки зла та зубата, що колись зі злості відкусила собі язика. Ось, яка там щука є.

«З нею люди не можуть впоратися, а тут я, маленький звірок – якраз їй на зубок», - Хома не дарма так подумав, бо, якщо станеться якась халепа і він впаде у воду – йому кінець.

«А якщо не впаду, то мене може з'їсти той невідомий злодій. А-а... Все одно пропадати. Як не крути, а я вже в халепі», - зітхнув Хома і поліз через хаші очерету.

Невдовзі він почув голоси. Хома визирнув поміж стеблин очерету і побачив невелику латочку піщаного берега річки, до якої було пришвартовано корабель. На кораблі, збудованому з кори дерев, листя та шкаралупок горіхів, була Капустянка, прив'язана за лапки до щогли, та зеленого злодія.

Хома у цю мить розгубився. Він не знав, що робити та боявся лихого злодія. «Що ж я зроблю? Як я врятую Капустянку! Адже я боягуз, мені всі це кажуть. І не дарма, певно, кажуть. Зараз тут, на моєму місці, повинен бути хтось сильніший і сміливіший за мене... » - замислився ховрашок. Але часу на роздуми не було. Хома згадав, що лише мама вірить у нього – у те, що її син найкращий. І тоді Хома вирішив не підвести свою маму та будь що врятувати однокласницю. Він поволі підкрадався до корабля.

***

Злим зеленим страховиськом виявилася витрішкувата жаба. Це був пірат, звали його мсьє Жамбон, а в наших краях він би називався просто – Жабур.

— Пусти мене, негіднику! Рятуйте! – кричала Капустянка.

— Можеш скільки завгодно кричати, тут тебе ніхто не почує, красуне, - сміявся пірат.

- І звідки ти взявся? – заплакала полонянка.
- Я приплив із Франції, а родом я із жарких земель Сомалі. Мої прадід, дід, батько були піратами і я не гірше за них.
- Ти, скоріше, втік звідти...
- І втік, і ні. Мене у Франції переслідують, але ж я невловимий Жамбон! Ось зараз я тут поповню трюми свого корабля багатствами вашої землі та вирушу назад, у Сомалі, ги-ги. Бач, як все складно виходить: «землі - Сомалі», - втішався пірат.
- Відпусти мене, будь ласка, навіщо я тобі? – Капустянка вмовляла злодія відпустити її.
- Як навіщо? Та я тебе у рабство продам, з цього, знаєш, скільки буду мати? – злостиво потішався Жамбон.
- Рятуйте! Допоможіть! – ще гучніше, щосили почала кричати Капустянка.

У цей час, в річці, щось гучно шубовснуло. Кмітливий пірат зрозумів, що хтось поряд є, хтось почув його здобич. Він злякався та насторожився.

— Ану цить! Замокни! Бо я тебе з'їм, - погрожував Жамбон Капустянці.

Але дівчинка-метелик продовжувала кликати на допомогу. Плескіт води в річці стало чути ближче. Пірат зрозумів, що хтось може побачити його і награбований скарб. Щоб цього не сталося, треба було сховати Капустянку на кораблі або з'їсти. Жамбон кинувся до трюму, але його злодійський корабель був вщерть переповнений усілякою здобиччю: там було і стадо попелиць, і скейт маслока Сливка, і ще багато інших речей. Пірат вирішив чимшвидше позбутися галасливої полонянки, яка видавала його схованку. Він розв'язав їй лапки, вхопився обома лапами за неї та вже роззявив свого рота і висолопив довгого язика, щоб проковтнути Капустянку, аж тут, позаду від себе почув чи то крик, чи то писк, але до того ж той звук був противний, що Жамбон скривився і випустив з лап Капустянку.

На пірата біг якийсь страшний звір з великими очима та щоками, весь чорний, обліплений болотом, а як розкрив рота, то пірат помітив два білих

страшних ікла. Жамбон злякався, він подумав, що то якийсь болотяний упир напав на нього та вже хотів було втікати, але не встиг.

Ледь не до смерті переляканий тим, що пірат хоче з'їсти Капустянку, Хома вискочив на палубу корабля та як вмів закричав щодуху і кинувся на зеленого злодія. Одна мить і він вчепився в пірата, зіштовхнув його у воду і впав туди сам.

Жаба-пірат щосили почав плисти від корабля, а Хома не вмів плавати і почав тонути. Ховрашок борсався у воді, але почав захлинатися і йти на дно.

Пірат оглянувся і побачив, що то не болотяний упир, а звичайнісінький ховрах, який не вміє плавати. Жамбон зрадив таким обставинам і почав плисти до корабля.

— Ти ба, яке опудало кинулося рятувати якусь там дівку! – тішився Жамбон.

Аж тут пірат помітив, що недалеко від нього, з води вигулькнула голова з блешнями, потім зникла під водою і після неї в повітрі злетів великий риб'ячий хвіст, який ляснув по плесу води так, що бризки води розлетілися до самого берега, а корабель викинуло на берег. Від удару об землю, корабель розколовся на друзки і це все, що востаннє побачив пірат Жамбон.

***

Хома прийшов до тями, відкашлявся, звівся і побачив, що стоїть на березі річки. Поряд снують попелиці, лежить багато різних речей в перемішку з уламками корабля.

«Як же так сталося, що я опинився тут, а не втопився?» - подумав Хома. Ховрашок глянув на річку. Із води виглянула голова щуки, її довга гостра морда була пронизана безліччю гачків та металевих блешень. Щука подивилася прохолодним поглядом на Хому, підморгнула йому хижим оком, махнула великим плавником, ніби на прощання та зникла у товщі води.

Згодом до Хоми прибігли його батьки, брати та сестри. Дорогу їм показала Капустянка, яка, звільнившись від пут, одразу полетіла в Три Корчі кликати на допомогу.

— Живий! Живий! – батько обійняв Хому.

Всі підбігли до Хоми, обіймали його, цілували. Мама його плакала від радощів, а Капустянка стояла мовчки осторонь і тоді Хома вперше у житті помітив на собі той дивний загадковий погляд дівчинки, про який мріяв.

— Синку, пробач нас, а, особливо, мене, ми любимо тебе, - пустив сльозу батько Хоми.

— Не плач, тато, - заспокоював Хома.

Хома разом зі своєю сім'єю пробралися крізь хащі очерету і високої трави на стежку, яка вела до містечка. На стежці Хому чекали всі мешканці Трьох Корчів. Вони стояли мовчки, їм було соромно за свій вчинок, але поряд з тим, у їхніх очах можна було помітити гордість за Хому та повагу до нього.

З тих пір над Хомою ніколи не насміхалися. Слава про нього розлетілася по всьому тваринному світі. Навіть президент Лев нагородив його орденом за мужність. Після цього Хома не зазнавався. Почав товаришувати з Капустянкою. На день народження Сливка Хома змайстрував йому нового, ще кращого скейта. Коли Хома чув, що хтось розповідав історію про страшну щуку в Болотянці, то посміхався.

А в Трьох Корчах з'явилася правдива героїчна історія, яка передається і буде передаватися з вуст в уста. А ти, друже, вже теж її знаєш і, можливо, перекажеш своїм друзям. І запам'ятай, героєм є той, хто робить добрі вчинки, а не складає про себе історії; сміливим і сильним є той, хто допомагає іншим у біді.